

הסיק את המסקנה: התפטר מכל תפקידיו: בנשיאות, נסע לשווייץ.

המנד לא נמכר

„קפלן יקבל את הזהב שקיבל אותו עד עתה!“ — אמר צורף-זהב וקן, אחר שקרא שהאוצר הגיש הצעת חוק, הנותנת לו סמכות לחייב את מחוזיקת הזהב למכור אותו לממשלה במחיר הנקוב.

מאז איטור המסחר החפשי במטבעות ובמטילי זהב והענקת רשות הקניה לבנקים ומוסדות מוסמכים, לא נמכרו למדינה אף אלף מטבעות זהב. מלאי המלכים במדינה נאמד לשני מיליון יחידות.

המחיר הממשלתי היה מעודד למדי: למעלה מארבע עשרה ל"י ליחידה, מול 15—16 ל"י בשוק השחור. לממשלה נמסרו מטבעות זהב, שנמצאו באפוסטרופוסות רשמיות, כלומר תחת פיקוח ממשלתי. מהראשון לינוי הורד המחיר הרשמי של המלך למטה מ-12.870 ל"י בזמן שבשוק השחור קיימת נטיה לעלייה.

הצעת החוק החדש מכילה את מטבעות הזהב במסגרת מטבע חוקי, כלומר: יהיה אסור להחזיקם, אולם הדולרים, שאינם נתונים לעיבוד, גם הם אינם נמכרים מרצון לממשלה במחיר הרשמי. את מטבעות הזהב אפ"סר להפוך לצמידים, עגילים, טבעות, ושאר תכשיטים יקרי ערך. והמסחר בזהב ישן או מעובד לא נאסר.

משפט

נכה נגד אלמנה

כל אדם יודע עם מי ימצא לברו במקרה סכסוך בין נכה או אלמנה-מלחמה לבין אורח בענין דירה. אך את מי לאהוד בשעה שצד אחד בסכסוך הוא נכה-המלחמה, והצד השני אלמנה-מלחמה?

קרו לא פעם מקרי קיפוח נכים או משפחות חיילים שנפלו בקרבות. והנה אירע מקרה, שבו שני הצדדים — נפגעי מלחמה. גברת קמחי ושני ילדיה גרים בשכונת אבר בכר בירושלים בארובה לשעבר, ללא מים ונוחיות, שנבנתה לפני כ-70 שנה. בעלה, שהיה חבר ההגנה, נוסר ב-1936—1942, נפל בקרבות על ירושלים בדיר אבו טור. אגף השיקום של משרד הבטחון בירושלים לא הצליח, למרות מאמציו, למצוא למענה דירה אלא בדיר אבו טור. האשה לא הסכימה לגור בשכונה שבה נפל בעלה. לפני שלושה חדשים מתה דודתה של גברת קמחי, שהשאירה דירה פנויה ברחוב אילת

ראובן נוחומובסקי להתקפה טוטלית על הסעיף בחוק הפלילי המסל בהוצאת דיבה. אותו בוקר הקדים נוחומובסקי את ניתוחו הפורר מלי בנאום עקרוני קצר ופרטי נגד דוד כ"ך גוריון. ראשית כל, אמר הסניגור, „כיצד נערך המשפט הזה אם ראש הממשלה לא נעלב? לדבריו, הושמע בבית המשפט, בשעה שצמד דוכן העדים, אין הוא יכול להעלב ע"י קול העם. אם כן — אני צריך לבטל את המשפט מאחר שב"גוריון עצמו קבע כאן שהוא לא נעלב, ואילו התביעה אר מרת שהוא אמנם נעלב.“

התובע, קולין גלקמן, סגן פרקליט המדינה, בעל המבטא האנגלי, האדם הגבוה ביר תר (בקומתו) בין כל אנשי משרד המשפטים, וכנראה גם בין כל הפרקליטים, ישב בשקט סטואי כמעט. חייך והאזין לנאומו של הסניגור, כאילו לא היה זה ענינו. הסניגור טען, כי המשפט הזה הוא „עוד משפט אחד של ב"גוריון, ובכלל הוגשה התביעה הזו במטרה אחת: לדכא מפלגה אחת — מק"י. מכאן ואילך פתח עו"ד נוחומובסקי בביתוח מקיף ומסובך למדי של החוק הישראלי בדבר הוצאת דיבה.

בסך-הכל, הפסקה: אם לתרגם את דברי סימפוזיון אלה של הסניגור לשפה אנשית, הרי האחראים היחידים להוצאת די"בה (כשהמדובר בעתונות) הוא — מוכר העיתונים. החוק הישראלי מדבר על „גרימה, הדפסה והפצה“ אולם לדברי נוחומובסקי אין בסעיפי המשנה כל הסבר שיתקבל על הדעת, כי „הגרימה“ נעשית על ידי עורך או עתונאי, וכן אין קשר חוקי בין הכתיבה לבין ההדפסה. מכל זה יוצא כי רק ההפצה של דיבה היא מנומקת. ומכאן שיש אולי לתבוע לדון את מוכרי העיתונים אך לא את אנשי קול העם.

בטיימו את נמוקיו אלה פנה הסניגור ל"תונאים באולם העיר: „זה משהו שבביל-כס. זה צריך לעניין את העתונאים.“ ברצו זה קם ממקומו התובע גלקמן, ביקש לומר משהו, אך בטרם פתח פיו כבר היו לסניגור חצי הריסר נימוקים כנגד מה שרצה להשי"מי, למרות שנתברר, אחר כך, כי מר גלקמן עמד לבקש מבית המשפט שיכריזו על הפסקה קצרה.

באפריקה יש כושים: אחר כך הת"נהל ויכוח בין הסניגור והתובע. הם דיברו משהו על תולדות החוק. אמר נוחומובסקי: „חברי המלומד שהוא חניך החוק האנגלי...“ קם גלקמן ממקומו והעיר לו: „חברי המלו"

בכמה שפות, המטיר על השופט תריסרי טעיפים, ציטט פסקי דין רבים. תרגם מלים מאנגלית לעברית ולהיפך, דיבר בקול רם שהלך וגבר דוקא כשהדברים היו יבשים כגון: „סעיף זה זה משנה זו וזו!!!“ אכר השופט גינוסר בשקט: „על מי אדוני צועק היום? אני שומע היטב, גם אינני קשה“ הבנה.“

הסניגור הצטחק, אמר „סליחה“ ופתח ב"פיאסימו, אך מקץ חמש דקות נשמע קולו בכל פרודורי בית המשפט המחוזי.

פשעים

אסון אחד מספי

לפני כשנה ועזעה טרגדיה משפחתית את כפרי הדרוזים בגליל, שעה שנודע כי אשת שפיק אליאס, כוהן הכפר עוספיה, נמצאה הרוגה במטתה כששני קלעי כדורי רובה ציד תקועים בבטנה. יתר על כן: ההרוגה היתה בהריון, בבטנה נמצא עובר בחודשו הרביעי.

הזעיק מיד את חברו לדירה, ריפורטר ל"ץ-נים פליליים, ביקש ממנו פעולה מיידית. ה"ריפורטר, שדרכו עוברות יום-יום עשרות יגיעות מסוג זה, לא הודע, הוא היה מומד חה: הוא ידע מה הם הסיכויים לגילוי הגניבה, הוא ידע מהי הדרך, מהו הרקע של הגניבות של כל-ירכב, הוא ידע מי ומי הם הגנבים של כלי רכב, מה הם עושים בחל"קים, הוא ידע סטטיסטיקה: כמה אופנועים נגנבו בשנה האחרונה. ורק דבר אחד לא ידע: כיצד לגלות את הגנב ולהחזיר את האופנוע לחברו-שכנו. בכל זאת החליט לפ"עול במידת האפשר, הרים את שפופרת ה"לפון, החל „לפעול“.

הוא ידע את הכתובת: המוקד. המוקד הוא המרכז, אשר משם נשלחים המברקים לכל הארץ בענינים דחופים. כדי לחסוך עבר זה ופרוצדורה הודיע גם מיד ליומנאי שיפתח תיק, ירשום תלונה. כעבור כמה דקות נש"לחה הודעה לכל תחנות המשטרה בארץ. זה הכל. הריפורטר הלך לסעוד את ארוחת הצ"ה.

אשת הכוהן שפיק אליאס, אחרי הירצחה

הח"י טוב מן המת

הריב, בלבו חשב: „ניחא, כל יום עושים את זה במאה ענינים.“ הוא לא השתגע: אולם להפתעתו הגדולה צלצל כעבור שעה הטלפון בביתו. קצין המשטרה מועבר השני הודיע, כי האפי"נוד „כבר נמצא בידיו“. יתכן שהפעולה לא היתה מסתיימת בהצלחה כזאת אלמלא רוע המזל של הגנב, שיצא לטיול לחיפה. רצה הגורל ורוכב האופנוע התנגש בכוכנית משא ליד כרכור, נפצע, הועבר ל"מגן דוד אדום“, נחבש והלך ל"ז. האופנוע נשאר במ"הפרטים שרטטו, צילמו, רשמו. לפתע אמר אחד מהם: „מענין מאד, המספר הזה של האופנוע נשלח זה עתה ממטה המשטרה בתל"אביב. רק אז הבינו, כי יש לחפש אחר הפ"צוע, אך הוא כבר הסתלק.

המשך העבודה נעשה באופן אוטומטי על ידי המחלקה הפלילית. הפעם נשלח תיאור האיש, במידה שזכרו אותו אנשי „מגן דוד אדום“ ובסוף המברק פסקו: „חבוש ברגלו הימנית, סריקות על היד השמאלית, תחבושת על המצח“.

ל"ד באותו מוצאי-שבת, על שפת ימה של תל-אביב, נעצר אחד השוטרים, הסתכל באדם שישב בבית קפה. „הכל מתאים, רק התחת בושט על המצח איננה.“ ניגש, ביקש סליחת האיש, שישב בחברת בחורה, „מה אתה רר"צה? שאל האיש החבוש. השיב השוטר: „רק לדאות אם יש לך סריטות על הידים“. הסריטות היו. „איפה התחבושת?“ שאל ה"שוטר והצביע על המצח. הבחור שכח כנראה מה מתרחש כאן, לא תפס את הענין, אמר: „השתגעתי, להשאיר לי את העסק הזה על הפנים?“ הוא נעצר.

הבחור היה עדין: למחרת בבוקר, בתחנת המשטרה בתל-אביב, היו השוטרים כמעט מוכנים להשבע, כי נפלה כאן טעות. הבחור הצטרף לה אדיב, דיבר בעדינות, הכחיש את הכל. אמנם בשעה זו כבר היה התיאור המלא של האדם, שישב בתחנה, בדרך המטה: תמונות, טביעת האצבעות. זה היה פושע מועד, בעל עבר עשיר מאד. הורשו למשטרה מומן. אך מגין ידע זאת שוטר השו"מר על עצור אחד שחשוד בעבירה? בינתיים ביקש העצור בעדינות וכמעט בל"חש של אחד המתבייש לדבר על ענינים אלה, כי הוא רוצה להכנס לחדר השימוש. השוטר נתן לו ללכת. משם לא חזר. אחר כך נתברר, כי אברך המשי טיפל ברשת הברזל שמעל החלון, האפשר, בכל צע צע, היום, בתל-אביב שלו הוא היה חסר אונים. הוא

החשד נפל על שפיק סבע אל-חאון, בן אחיו של הכוהן, עליו התהלכה השמועה בכפר כי הוא מקיים יחסים אינטימיים עם אשת אחיו.

שפיק הובא באוקטובר 1950 בפני ביה"ד המחוזי בחיפה ואחר שורה ארוכה של עדר יות בא ביה"ד לידי מסקנה כי אמנם רצח את אשת אחיו. הוא נידון למות.

סניגורו של הנאשם, עורך-הדין ב"י-ישראל, הגיש ערעור על פסק הדין לביה"ד העליון. הערעור נדחה. בהחלטה נאמר כי אמנם נמ"צאו סתירות בין העדויות השונות, אך אין ביה"ד יכול להתערב בשאלת נאמנות העדים והוא סומך בענין זה על בית המשפט המ"חוזי. עורך-הדין חזר ופנה בבקשת חנינה אל נשיא המדינה, צרף לבקשה את מכתב בעלה של הנרצחת:

„אחי הוא אדם צעיר ומלומד, אשר טיפולו וחניוכו עלי ועל אשתי מקטנותו — לאחר פטירת אביו. התנהגותו היתה טובה תמיד ביחסיו עם בני המשפחה ואנשי המקום. אני אחיו, ויחירתי על זכויותי, ואסלת לי היות ואני איש דתי, ולפי מנהגינו עלינו ל"ס"לוח לאלה שגרמו לנו רעה.“

הן אני והוא מדם אחד, ואני גדלתי כאחד מבני. החי טוב מן המת. ומספיק לי אסון אחד ואני רוצה באסון שני. האלהים יודע אולי קרה לו ועזוע עצבים ומתוך כך עשה את המעשה. אני משוכנע כי מעשהו זה נעשה בלי שכל ומחשבה תחילה, היות ולא מתקבל על הדעת שירצח בכונה תחילה את אשת אחיו הגדול, אשר הוא חייב לה כל כך הרבה, שגידלה אותו כאם.“

על המכתב היו חתומים, כממליצים, חברי הרבנות הראשית בחיפה, מוכתרים, וראשי דת נוצריים בחיפה והסביבה.

השבוע באה התשובה: נשיא המדינה השי"תמש בסמכותו לפי סעיף 6 מחוקת המעבר, המתיק את דינו של הנאשם ל-15 שנות מאסר.

תחבושת על המצח

הידיעה נפוצה מהר בקרב העתונאים. הפ"עם לא היתה זו ידיעה שיגרתית, שאותה יש לבדוק, להגיש לדפוס, להכניס לעיתון. הפעם היתה זו „עובדה אישית“. אלמוני, שהסתגן למעונות העתונאים בשכונת יד-אליהו בתל-אביב, סילק אופנוע, שעמד בחדר המדרגות, והוא רכוש של איש היפה, שבא לבקר את ידידו העתונאי בתל-אביב. המארך הרגיש בכל רע: באמצע היום, בתל-אביב שלו הוא היה חסר אונים. הוא

מד טועה, איני חניך החוק האנגלי אלא החוק הדרום-אפריקאי.“ נוחומובסקי: „חברי המלומד לא שינה הרבה בהערות, זהו חוק אימפריאלי.“ גלקמן: „חברי המלומד טועה טעות יסר"די: החוק בדרום אפריקה מבוסס על ה"חוק הרומאני-הולנדי.“ נוחומובסקי: „חברי המלומד יסכים כי זה לא משנה הרבה כי באפריקה יש כושים ואותם אפשר תמיד לדון לפי כל חוק.“ כאן הצטחקו הנאשמים. המלים על חוק אימפריאלי-בריטי והכושים ללא הגנה מצאו חן בעיניהם. על מי אדוני צועק? הסניגור נאם 4"שעות רצופות. מצויד בספרים רבים,

46 בתל אביב, כל יורשי המנוחה הסכימו לתת את הדירה לגברת קמחי, סברו שקיבלו את הסכמת האופוסטרופוס על נכסי נפקדים — בעל הדירה. גברת קמחי נכנסה לדירה. אגף השי"קום עזר כמיטב יכולתו. בינתיים הוציאה המשטרה, באמצעות משרד הבטחון, מדור ההפקעות, צו דיוור עבור שוטר, נכה מלחמת השחרור, רחוק עם מש"פחה. מפתח הדירה נלקח מידיה, השוטר נכנס. מי עדיף? את זאת יצטרכו לקבוע השופ"טים, שיועמדו בפניו בירור קשה וארוך. האשם: מוכר עתונים כאשר הגיע המשפט נגד קול העם, העתון הקומוניסטי, לשלב הסיכומים, עבר ער"ד העולם הזה, מס' 710